

V mnohostranné činnosti Rudolfa Havla a v jeho živých stycích s nejrůznějšími kulturními institucemi má podle mého soudu místo nikoli poslední Památník národního písemnictví a jeho Literární archiv. Havel patří k těm, kdo stáli při vzniku Památníku, obětavě se účastnil ideových a organizačních prací. Měl výrazný podíl při koncepci a přípravách stálé expozice, která byla projektována a brzy i realizována v tehdy nově adaptovaných románských síních strahovského kláštera a v jeho krásných barokních prostorách, a sám byl autorem libreta jungmannovské expozice.

Byl však také iniciátorem úzké spolupráce Ústavu české literatury ČSAV s Památníkem národního písemnictví, spolupráce, která se po celou dobu trvání Památníku pěkně rozvíjela a byla a je pro Památník velmi cenná a užitečná. Jeho zásluhou našel Ústav pro českou literaturu v prostorách strahovského kláštera, patřících Památníku, i své sídlo - ku prospěchu obou institucí a jejich pracovníků.

Všude, kde bylo třeba pomoci, mohl Památník vždycky spoléhat na Havlovu účinnou podporu. Svou radou a zkušenostmi pomáhal při přípravách výstav, pomáhal v ediční a publikační činnosti. Od počátku ochotně a obětavě pracoval v redakčních radách obou sborníků, které Památník vydává, sám v nich také publikoval. Byl a je až dosud členem nákupních komisí. Nejužší je Havlova spolupráce s Literárním archívem, kde je jeho vytrvalá a laskavá pomoc

72

patrná na všech úsecích. Literární archiv, u jehož vzniku v Národním muzeu stál kdysi sám Josef Dobrovský a který dnes chová jako jeden z nejvzácnějších celků také jeho literární pozůstalost, soustředil za dobu svého téměř stošedesátiletého trvání vynikající památky české obrozenecké literatury, a nové i nejnovější literatury. Rozkvět, jehož Literární archiv dosáhl, není jen dílem jeho pracovníků, ale je také zásluhou velkého okruhu příznivců, mezi nimiž má Havel přední a čestné místo. Havel se staral hned v počátcích o to, aby byly do Literárního archivu delimitovány z Ústavu pro českou literaturu některé literární pozůstalosti, které tam byly do té doby uloženy. Jeho přátelské styky s básníky, spisovateli a kulturními pracovníky přispěly v dalších letech k obohacení Literárního archivu o cenné rukopisy a soubory korespondencí.

Dvě radosti jsou vlastní každému archiváři: radost z fondů, které spravuje a zpracovává, zejména jsou-li to fondy vzácné a cenné, a radost z toho, že může zpřístupňovat toto bohatství badatelům, a že se může podílet na jejich objevitelské radosti. Rudolf Havel od začátku naší spolupráce vydatnou měrou přispěl k těmto mým archivářským radostem. Přispěl k nim tím, že jeho přičiněním byly obohaceny fondy archivu, přispěl k nim však také svou badatelskou prací v jeho fondech, které výborně zná. Patřil a patří k jeho badatelům nejpilnějším, nejlepším a k privilegovaným. Rád jej pozoruji při jeho badatelské

práci. Je to práce pečlivá, soustředěná a je při ní patrná jeho úcta k rukopisným památkám, které zpracovává. Připadá mi, jako by chtěl proniknout do všech podrobností toho, co je předmětem jeho studia. Příslovečná však je i jeho ochota ke spolupráci s mladými pracovníky Literárního archívu.

Váží si ho zejména ti, kteří mu připravují archívní materiál ke studiu, ^{a ti,} kteří s ním přicházejí do styku ve studovně. Mají v něm svého privilegovaného badatele, kterému rádi vycházejí vstříc v jeho požadavcích, a o němž dobře vědí, že si váží i jejich práce, má pro ně vždycky vlídné a laskavé slovo povzbuzení.

V dřívějších dobách jsem obvykle Havlovi připravoval studijní materiál sám. Spřátelili jsme se při této práci. Rád vzpomínám na naše první setkání. Dr. Havel, který tehdy pracoval na Slovníku spisovatelů, a Dr. Heřman, který připravoval edici díla Dobrovského, mi poslali své badatelské požadavky, o nichž jsem s nimi potřeboval předem pohovořit. Šel jsem za nimi nahoru do jejich ústavu a k velikému překvapení jsem zjistil, že oba sdílí společnou pracovnu, v níž bydleli téměř po dvě století strahovští knihovníci. Bylo v tom cosi zvláštního. Přišel jsem za vydavatelem spisů Josefa Dobrovského a našel jsem jej tam, kde sídlil Ungar, Dlabač a jejich nástupci a kde je navštěvoval Dobrovský. A přišel jsem za vědeckým pracovníkem, který připravoval slovník českých spisovatelů, a on seděl v místnosti, v níž psal kdysi Dlabač svůj znamenitý lexikon českých umělců, a do níž za ním tehdy přicházeli čeští básníci,

spisovatelé a kulturní pracovníci, jejichž památku Havel oživuje. Od té doby jsem viděl v obou, v Havlovi i Heřmanovi, strážce a pokračovatele duchovní tradice, která mívala na Strahově svůj domov. O to radostněji jsem po celou další dobu pomáhal Havlovi i Heřmanovi v jejich práci a po smrti Heřmanové ještě více tomu, který tu zůstal. Bylo a je mezi námi tiché vzájemné pochopení a laskavé porozumění. Kdykoli bylo a je potřeba, věděli jsme a víme oba, že si pomůžeme rádi a samozřejmě.

A tak nyní když prvému z nás se dovršuje sedmé desetiletí, co lepšího by mu měl přát ten, který se pomalu, ale jistě, k těmům věku blíží, než ještě mnoho krásné a mladistivé radosti z objevů a tvůrčí práce - Deo propitius ad multos annos!

P a v e l K ř i v s k ý